Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 02/11/2026 11:07
Sayı: E-120.07.03-1974176

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/48927 Gk12

GÜNLÜDÜR

Sayı :E-75833232-610-8536640 02/11/2026
Konu :Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 17.09.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1941574 sayılı yazınız.

Bakanlığıma intikal eden, Denizli Milletvekili Sayın Yasin ÖZTÜRK tarafından tevcih edilen 7/48927 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesi'nin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu:2D0FC02A-0770-4E35-BBF0-2B7AE4584000 Belge Doğrulama Adresi:https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys
Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA
Telefon :03122016100 Bilgi İçin:soruonergesi@sanayi.gov.tr
Faks:03122016103 İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr
Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ SAYIN YASİN ÖZTÜRK'ÜN
7/48927 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Ar-Ge harcaması yapmak başarı değildir.

Başarı, o harcamayı üretime, patente, ihracata ve dünya çapında şirkete dönüştürebilmektir.

TÜİK'e göre Türkiye'nin toplam Ar-Ge harcaması 2024 yılında 651,8 milyar TL'ye, GSYH'ye oranı ise %1,46'ya yükselmiştir. Aynı yıl özel sektör Ar-Ge harcamalarının önemli kısmı yüksek ve orta-yüksek teknoloji faaliyetlerinde gerçekleşmiştir.

Mesele artık yalnız "ne kadar harcadık?" değil, "ne ürettik?" olmalıdır.

Bu çerçevede;

Soru 1- Son on yılda kamu teşviki verilen Ar-Ge projesi sayısı kaçtır?

Soru 2- Bu projelere verilen toplam kamu desteği ne kadardır?

Soru 3- Projelerden çıkan patent sayısı kaçtır?

Soru 4- Patentlerin kaçı ticari ürüne dönüşmüştür?

Soru 5- Ticarileşme oranı yüzde kaçtır?

Soru 6- Kamu desteği alıp hiçbir ekonomik çıktı üretmeyen proje sayısı kaçtır?

Soru 7- Ticarileşmeyen projelerin nedenleri analiz edilmekte midir?

Soru 8- Teknoloji geliştirme bölgelerinde kurulan şirketlerin beş yıllık hayatta kalma oranı nedir?

Soru 9- Unicorn veya milyar dolar değerlemeye ulaşan teknoloji şirketlerinin kamu desteği geçmişi nedir?

Soru 10- Kamu teşvikleri istihdam ve ihracat şartlarına bağlanmakta mıdır?

Soru 11- Başarısız projelerde kamu kaynağının geri alınması mümkün müdür?

Soru 12- Ar-Ge teşviklerinin şirket bazında sonuçları kamuoyuna açıklanacak mıdır?

Soru 13- Türkiye'yi patent başvurusu yapan değil patentinden dünya markası çıkaran Ülke hâline getirecek hedefiniz nedir?

CEVAPLAR:

Bakanlığımızca sağlanan Ar-Ge ve yenilik destekleri, özel sektörün teknoloji geliştirme kapasitesini artırmayı, Ar-Ge yatırımlarını teşvik etmeyi, Ar-Ge yapma sürecindeki olağan risklerin paylaşılması suretiyle teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Sağladığımız teşvikler sayesinde, ülkemizde Ar-Ge ve yenilik ekosistemi önemli bir boyuta ve olgunluğa erişmiş durumdadır. 115 teknoloji geliştirme bölgesinde 13 binden fazla teknoloji firması, 1.700'den fazla Ar-Ge ve tasarım merkezi bu teşviklerden yararlanarak teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetlerinde bulunmaktadır. Sağlanan destekler ile 2002 yılında GSYİH'nin binde 5'i düzeyindeki 1,2 milyar dolarlık Ar-Ge harcaması, 2025 yılında 24,8 milyar dolar ile GSYİH'nin %1,55'i seviyesine yükselmiştir. Ar-Ge insan kaynağı ise aynı dönemde 29 binden 318 bine ulaşmıştır.

Teşviklerimiz teknoloji ekosisteminde kapasite inşasına zemin hazırlarken bir yandan da önemli bir ticarileşme başarısını da beraberinde getirmiştir.

Öte yandan, Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde 17.861'i tescil edilmiş, 31.585'i ise başvuru aşamasında olan toplam 49.446 patent mevcuttur. Ancak gerek küresel pazarda ve gerekse Türkiye'de, tescil edilen patentlerin ticari bir ürüne veya ekonomik değere dönüşme oranı ortalama %2 ila %5 arasında gerçekleşmektedir. Bu oran, patentlerin tescil edilmesinin tek başına ekonomik değere dönüşüm anlamına gelmediğini; patentlerin ticari ürün, lisans veya teknoloji transferine dönüşmesinin ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bunun yanı sıra, yine aynı merkezlerdeki firmalarca yürütülen projelerden toplam 89.314 ürün ticarileşmiştir. Ar-Ge projelerinin ticarileşme oranı Ar-Ge merkezlerinde %24, Tasarım merkezlerinde %38 ve Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki (TGB) firmalarda ise %31'dir.

Teknoloji ekosistemindeki ticarileşme performansının önemli bir göstergesi de 1 milyar dolar değerlemeyi aşan teknoloji firmalarının (Turcorn) sayısıdır. Teknoloji ekosistemimizden çıkan 8 Turcorn, ülkemizin bu alandaki gelişimini ve kapasitesini ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin mevzuatta öngörülen şartlar çerçevesinde yürütülüp yürütülmediğinin tespiti, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından çeşitli izleme ve değerlendirme mekanizmaları uygulanmaktadır. İlaveten; merkezlerde yürütülen çalışmaların mevzuata uygun olup olmadığı, ekonomik ve sosyal gelişme için sağlanan kaynakların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı Bakanlığımızca periyodik olarak örneklem usulüyle yerinde denetlenmektedir. Ayrıca merkezler, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca da rutin olarak denetlenmekte olup öngörülen şartların ihlali veya teşvik ve destek unsurlarının amacı dışında kullanıldığının tespit edilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilmektedir. Kamu tarafından firmalara sağlanan teşvik ve desteklere yönelik etki analizleri ise her yıl Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca yürütülmektedir. Tüm bu denetim ve etki analizleri çerçevesinde ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda, Bakanlık olarak gerekli adımlar atılarak Ar-Ge teşvik sistemin en etkin ve verimli şekilde yürütülmesi sağlanmaktadır.